

Ko Bongova zkoušející mysl

ZENOVÝ MISTR SEUNG SAHN

Zenový mistr Ko Bong (1890-1962) byl jedním z největších učitelů své doby. Bylo o něm všeobecně známo, že odmítá učit mnichy, protože jsou prý příliš líní a arogantní na to, aby mohli být zenovými studenty. Proslul také svým nekonvenčním chováním.

Ko Bong Sunim neměl rád zpěvy. Jeho meditací bylo vždy a za všech okolností sezení. To byla jeho praxe.

Jednou, ještě jako mladý mnich, pobýval nějaký čas v malém klášteře v horách. Opat byl na několik dní pryč a Ko Bong Sunim tam byl docela sám. Jednoho rána vystoupala po příkré cestě nahoru k chrámu jakási stará žena; na zádech nesla ovoce a pytel rýže. Když přišla do sálu dharmy, našla tu Ko Bong Sunima, jak sedí o samotě a medituje.

„Sunime, velmi se omlouvám, že ruším,“ řekla. „Právě jsem se došla sem nahoru, abych tyto věci obětovala Buddhovi. V mojí rodině je plno trápení a já bych chtěla, aby za ně někdo zazpíval speciální zpěvy. Pomoz mi prosím.“

Ko Bong Sunim zvedl hlavu. Jeho tvář byla velmi smutná a upřímná. „Samozřejmě,“ řekl. „Velmi rád to pro tebe udělám. Žádný problém.“ Vzal jí pytel rýže z ramen a šli spolu do kuchyně, aby připravili jídlo na oltář. Když začali umývat ovoce, Ko Bong řekl: „Nevím, jak se vaří rýže. Ty uvař rýži a já zatím začnu zpívat.“

„Ano, sunime. Mnohokrát děkuji.“

Ko Bong Sunim odešel do svého pokoje, aby si oblékl své formální šaty. Ale protože sám nikdy nezpíval, žádné buddhistické zpěvy neuměl. Vylovil proto odněkud starou taoistickou sútru a donesl ji do sálu dharmy. Vzal moktak a začal do něj ťukat, odříkáváje přitom řádky z taoistické knihy. Většinou to je tak, že se určité sútry, například Sútra deseti tisíc očí a rukou, zpívají při určitých příležitostech, to ale Ko Bong Sunim nevěděl. Tloukl do moktaku a nahlas zpíval taoistickou sútru, nahlížeje přitom do staré knihy. Asi za hodinu skončil.

Stará žena byla nesmírně šťastná. „Děkuji ti, sunime, mnohokrát děkuji. Jsi velmi laskavý. Cítím se teď o tolik líp.“ A odešla.

Jak tak cupitá dolů, potká opata, který je zrovna na cestě zpět do kláštera. „Dobrý den, paní Lee, z kláštera, z kláštera?“

„Ano. Mou rodinu sužuje plno trápení, přišla jsem proto nahoru za Buddhou. Ko Bong Sunim mi pomohl.“

„Ale to je špatné,“ řekl opat.

„Pročpak?“

„Protože Ko Bong Sunim nezná žádné zpěvy. Někdo jiný by ti snad mohl pomoci...“

„Ne, ne,“ řekla žena. „Šlo mu to skvěle. Velice mi pomohl!“

Opat se na ni podíval. „Jak víš, jak dobře mu to šlo? To jsou speciální zpěvy! Ko Bong neví, jak se zpívají – on zpěvy neumí.“

„Já vím, že ne.“ Tato stará žena byla kdysi mniškou, měla proto ve zpěvech docela přehled. Dobře věděla, že Ko Bong Sunim zpívá taoistickou sůtru. „Ale co jsou to správné zpěvy? Zvládl to velmi dobře. Pouze zpíval na sto procent. Slova nejsou důležitá. To jediné, na čem záleží, je, jakou mysl při tom člověk udržuje. Ko Bong Sunim měl pouze zkoušející mysl – jenom to dělej.“

„Ano, jistě, samozřejmě,“ odpověděl opat. „Řekl bych, že mysl je opravdu velmi důležitá.“ Rozloučili se a šli každý svou cestou. Když přišel opat do chrámu, našel Ko Bong Sunima, jak sedí a medituje. „Zpíval jsi za paní Lee?“

„Ano.“

„Ale vždyť o zpěvech nic nevíš.“

„To je pravda,“ odpověděl Ko Bong Sunim. „Nic o zpěvech nevím. Proto jsem jenom zpíval.“

„A co jsi tedy vlastně zpíval?“ zeptal se opat.

„Našel jsem starou taoistickou knihu.“

Opat odešel, škrábaje se přitom na hlavě.

To je velice důležitý příběh o zkoušející mysli. Říká: okamžik za okamžikem to „pouze dělej“. Udržuj pouze zkoušející mysl, pouze jedinou mysl: mysl „dělej to“.

Když zpíváš, sedíš nebo se klaníš, jenom to dělej. Jsi-li připoutaný ke svému myšlení a tvá mysl se hýbe, praxe ti nepomůže. Taoistické zpěvy, konfuciánské zpěvy, křesťanské zpěvy, buddhistické zpěvy – na tom nesejde. I kdybys skandoval „Coca Cola, Coca Cola, Coca Cola...“, bude to správné, udržuješ-li přitom svou mysl jasnou. Pokud však tvá mysl jasná není, ani sám Buddha ti nemůže pomoci. Nejdůležitější věc je: jenom to dělej. Pokud něco děláš na sto procent, není žádný subjekt ani objekt. Není žádné uvnitř ani vně. Uvnitř i vně

jsou už jedno. To znamená, že ty a celý vesmír jste jedno a nejste nikdy oddělení.

Bible říká: „Buď klidný a věz, že já jsem Bůh.“ Jsme-li klidní a nic nevytváříme, jsme s Bohem stále spojeni. Být klidný znamená udržet svou mysl v klidu, i když se naše tělo pohybuje nebo něco děláme. Pak není žádný subjekt ani objekt, mysl je úplně klidná. To je Buddhova mysl naprostého klidu. Když sedíš, buď klidný. Když zpíváš, buď klidný. Když se klaníš, jíš, mluvíš, jdeš, čteš nebo řídíš, pouze buď klidný. To je udržování nehybné mysli neboli mysli „pouze to dělej“. Říkáme tomu zkoušející mysl.

– Přeložil Jiří Lněnička

Copyright © 2009 Kwan Um School of Zen